

Слободянюк К.В., студентка

Денисенко М.П., д.е.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

**ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ
ОПТИМАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОСВІТЯНСЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ**

На даний час одним із ефективних засобів підтримки наукових досліджень та освітніх послуг є використання автоматизованих бібліотечних систем. У цьому аспекті актуальною є проблема створення в наукових організаціях та ВНЗ електронних бібліотек (ЕБ). Вони значно підвищують рівень надання фахівцям бібліотечних послуг, а саме:

- сприяють ефективному доступу до існуючих на даний час електронних інформаційних ресурсів в мережі Інтернету, насамперед до бібліотек та періодичних видань, а також до зарубіжних електронних ресурсів;
- забезпечують якісно новий рівень задоволення інформаційних потреб науковців завдяки використанню новітніх бібліотечно-інформаційних технологій (кількість доступних інформаційних джерел, ступінь їх релевантності, актуальність, повнота й оперативність отримання інформації). [1]

Для висвітлення стану проблеми та формування узагальненого знання щодо інформаційних ресурсів (ІР) та сервісів, яке в подальшому може використовуватися як основа при проектуванні та розробці конкретних ЕБ, було проведено аналітичний огляд існуючих в мережі Інтернету систем автоматизованого бібліотечного сервісу традиційних провідних бібліотек світу й України та найбільш відомих наукових ЕБ.

Аналіз базувався на перелічених нижче поняттях з наступною семантикою.

Електронна бібліотека (digitallibrary) – інтегрована інформаційна система, яка дозволяє накопичувати, зберігати та ефективно використовувати різноманітні колекції електронних повнотекстових та мультимедійних документів, що доступні

в зручному для користувача вигляді [1]. Крім електронних документів об'єктами опрацювання в ЕБ є також бази даних, мапи, карти користувача, посилання, інші ЕБ тощо.

За функціональною спрямованістю розрізняють ЕБ загального характеру та спеціалізовані. Перші зберігають інформаційні ресурси по багатьох напрямках знань і використовують переважно мінімальний інструментарій, що забезпечує реалізацію стандартних функцій інформаційної системи. Спеціалізовані ЕБ зберігають та надають доступ до інформаційних ресурсів в певній предметній області. Вони багатфункціональні і, поряд з набором стандартних послуг, надають можливість нетрадиційного характеру обробки, задоволення специфічних вимог (зберігання результатів та архівів експериментів, підтримка часових та просторових характеристик даних, спеціальні форми завдання вхідних та вихідних даних – картографічні, графічні, оцифровані фото-графії, звукозаписи тощо) [2].

Ресурс (resource) – все, що має ідентифікатор. Прикладами можуть бути документи, електронні об'яви, колекції ресурсів. Не всі ресурси можуть бути досягнуті в комп'ютерній мережі (наприклад, людські ресурси, зв'язка книг в бібліотеці), але їх опис теж може розглядатися як ресурс [3].

Інформаційний ресурс (information resource) – будь-яка сутність (електронна чи інша), яка спроможна передавати чи підтримувати (зберігати) інтелектуальну інформацію або знання; наприклад, книга, лист, картина, скульптура, база даних.[3].

Кожному інформаційному ресурсу відповідає певна множина сервісів, що забезпечують доступ до ресурсу та його опрацювання в інтересах користувача ресурсу.

Сервіс (service) – система, що реалізує (забезпечує) одну або декілька функцій, які мають цінність для кінцевого користувача [4].

Сьогодні є очевидним, що електронне і друковане середовище має різні цільові напрямлення. Бібліотека ж повинна об'єднати і те і друге, хоча віртуальність електронного світу дозволяє їй не тільки виконувати функції

зберігання. Але й і орієнтувати читачів в інформаційному середовищі, забезпечуючи вільний доступ, давати допомогу в пошуку необхідних знань.

Висновок: таким чином, вивчення літературних джерел і практичного досвіду створення та використання електронних бібліотек свідчить, що електронні бібліотеки, доповнюючи традиційні форми, стають все ефективнішим засобом наукової комунікації, сприяють реалізації як індивідуального творчого потенціалу, так і наукової колективної співпраці, впливають на сучасного науковця, надають можливість швидко здійснювати обмін ідеями, знайомитися з результатами наукових досліджень колег із різних країн світу, що створює умови для формування наукового товариства без кордонів. [3]

Список використаної літератури:

1. Электроннаябиблиотека по русскойлитературе XIX века: перспективныеметоды и технологии, электронныеколлекции / С.С.Волков, А.С.Герд, О.Н.Гринбаум, В.П. Захаров, А.Б.Муратов, И.П.Панков. // ТрудыПятойВсерос. науч. конф. RSDL 2008, Санкт-Петербург, 29-31 октября 2009 г. – Санкт-Петербург: НИИ Химии СПбГУ, 2008. – С. 268-274.
2. Когаловский М.Р. Систематика коллекцийинформационныхресурсов в электронныхбиблиотеках // Программирование. – 2010. – № 3. – С. 30-52.
3. DublinCoreMetadataInitiative. DCMИ TYPE Vocabulary. – <http://dublincore.org/documents/demi-type-vocabulary> [Електронний ресурс].
4. DublinCoreMetadataInitiative. DCMИ GLOS-SARY. – <http://dublincore.org/documents/userguide/glossary.shtml> [Електронний ресурс].